

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Ιστορία

κατεύθυνσης

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ ΘΕΜΑ Α1

α. Πολιτοφυλακή Κρήτης:

Κατά τη διάρκεια της Ύπατης Αρμοστείας του Αλ. Ζαΐμη, οργανώθηκε για πρώτη φορά το 1907 η πολιτοφυλακή της Κρήτης, δηλαδή ο πρώτος στρατός του νησιού, με Έλληνες αξιωματικούς που προηγουμένως θα παραιτούνταν από το ελληνικό στρατό. Η πολιτοφυλακή Κρήτης εξελίχθηκε σε αξιόλογη δύναμη, όπως φάνηκε αργότερα στους Βαλκανικούς πολέμους 1912 – 1913. (σχολικό βιβλίο, σελίδες 215, 216)

β. Κοινωνιολογική Εταιρεία:

Στα ελληνικά πολιτικά πράγματα, το διάστημα 1910 – 1915 εμφανίζονται αριστερά κόμματα, αρχικά ως ομάδες με σοσιαλιστικές ιδέες, συνήθως ξένες προς την κοινωνική βάση στην οποία ήθελαν να απευθυνθούν και αντιμετώπιζαν δυσκολίες συνεννόησης και κομματικής συσπείρωσης. Σημαντικότερη από όλες τις ομάδες ... (σχολικό βιβλίο σελίδα 93) ... και να ιδρύσουν κόμμα. Πρώτη εμφάνιση της σοσιαλδημοκρατικής «Κοινωνιολογικής Εταιρείας» παρουσιάζεται στις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910, όπου σε κάποιες εκλογικές περιφέρειες έθεσαν υποψηφιότητα σοσιαλιστές. (σχολικό βιβλίο, σελίδα 89)

γ. Συνθήκη του Νείγυ:

το Νοέμβριο του 1919 ... πριν από την υπογραφή της Συνθήκης. (σχολικό βιβλίο, σελίδα 140)

ΘΕΜΑ Α2

- α. 4
- β. -
- γ. 1
- δ. 5
- ε. 3
- στ. -
- ζ. 2

Σ σύγχρονο
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΘΕΤΙΚΗ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠΑ.Λ

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελίδες 85 – 87: «Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897 ... δημοσιονομική πολιτική»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελίδα 250: «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης του αγώνα ήταν ο Κ. Κωνσταντινίδης ... υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης.»

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Πρόλογος:

σχολικό βιβλίο σελίδα 42: «Στον ελληνικό χώρο, το πρόβλημα της έγγειας ιδιοκτησίας ... δεν προκαλούσαν ιδιαίτερο πρόβλημα».

Κύριο μέρος:

α) σχολικό βιβλίο σελίδες 42 - 43: «Αργότερα όμως, η διεύρυνση ... τεχνητές ελλείψεις.»

Στοιχεία Παραθέματος:

Σύμφωνα με το απόσπασμα από την εφημερίδα «Αιών» της εποχής, όπως αυτό παρατίθεται στο **Κείμενο Α**, οι αγρότες της Θεσσαλίας αντιμετωπίζουν μια δυσάρεστη και απρόβλεπτη κατάσταση: οι νέοι κύριοι των περιοχών τους, των τσιφλικιών, είναι απαιτητικότεροι από τους προηγούμενους Τούρκους ιδιοκτήτες. Οι Έλληνες της διασποράς, δηλαδή οι νέοι ιδιοκτήτες, δεν αναγνωρίζουν στους γεωργούς την κυριότητα όχι μόνο στα κτήματα, αλλά ούτε και στα σπίτια που έμειναν, κάτι που τουλάχιστον οι Τούρκοι αποδέχονταν. Οι νέοι ιδιοκτήτες απαιτούσαν την καταβολή ενοικίου για τα σπίτια και σε όποια διαμαρτυρία των χωρικών, που θεωρούσαν τα σπίτια δικά τους εξαιτίας της χρήσης τους από τους ίδιους εδώ και πάρα πολλά χρόνια, επιδείκνυαν σε αυτούς το έγγραφο της αγοραπωλησίας, στο οποίο περιλαμβάνονταν και οι οικίες.

β) σχολικό βιβλίο σελίδες 80 - 81.

Επιλογή πληροφοριών σχετικά με τις θέσεις Τρικούπη και Δηλιγιάννη ως προς το ζήτημα της μεγάλης γαιοκτησίας στη Θεσσαλία.

Κατά τη δεκαετία του 1880 στα ελληνικά πολιτικά πράγματα πρωταγωνιστούν και συγκρούονται ο Χ. Τρικούπης παρουσιάζοντας ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της Χώρας, προσανατολίστηκε σε ενίσχυση της γεωργίας, με σκοπό την ανάπτυξη της οικονομίας. Με τον ίδιο στόχο, παρέχει κίνητρα στην ιδιωτική πρωτοβουλία για επενδύσεις και αναδεικνύει κοινωνικά στρώματα που στηρίζονται στον εκχρηματισμό της οικονομίας. Πιστός σε αυτές τις αρχές, στα εδάφη της Θεσσαλίας, στα οποία κυριαρχούσε η μεγάλη ιδιοκτησία με νέους ιδιοκτήτες τους Έλληνες του εξωτερικού, υποστηρίζει τους μεγαλογαιοκτημονες.

Στοιχεία Παραθέματος:

Οι απόψεις αυτές του Χ. Τρικούπη αναδεικνύονται χαρακτηριστικά από τις θέσεις που αναπτύσσει στη Βουλή, όπως μας μεταφέρονται στο **Κείμενο Β**. Συγκεκριμένα, εντοπίζει τον κίνδυνο να απομακρυνθούν από την Ελλάδα τα κεφαλαία των Ελλήνων του εξωτερικού αν επιβληθεί η διανομή των κτημάτων στους καλλιεργητές. Αντίθετα, προτείνει να παραμείνει η ίδια κατάσταση μεγάλης ιδιοκτησίας στη Θεσσαλία, γιατί αυτό απαιτούν τα γενικότερα συμφέροντα της χώρας. Σκοπός του Τρικούπη, όπως καθαρά τονίζει, είναι η προσέλκυση των κεφαλαίων των Ελλήνων του εξωτερικού και όχι ο εκφοβισμός τους, κάτι που θα ισοδυναμούσε με εκδίωξη.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

σχολικό βιβλίο σελίδα 81: «Οι αντίθετοι με την πολιτική του Τρικούπη ... αντίθετες από εκείνες του Χ. Τρικούπη.» Στα εδάφη της Θεσσαλίας, οι δηλιγιαννικοί προσπάθησαν χωρίς τελικά να το κατορθώσουν, να χορηγήσουν γη στους αγρότες και έλαβαν κάποια μέτρα για τη βελτίωση της θέσης τους.

Στοιχεία Παραθέματος:

Συγκεκριμένα, συμφώνησε με το **Κείμενο Β**, ο Δηλιγιάννης το 1896 επιχείρησε, χωρίς να το καταφέρει, να περάσει από τη Βουλή νόμο για την απαλλοτρίωση ενός μέρους των τσιφλικιών υπέρ των καλλιεργητών τους. Και μόνο το γεγονός της κατάθεσης αυτού του νομοσχεδίου, ανεξάρτητα από την τελική απόρριψή του, αποτελεί την πρώτη επίσημη αναγνώριση από το ελληνικό κράτος του λεγόμενου «θεσσαλικού προβλήματος», δηλαδή του προβλήματος της μεγάλης γαιοκτησίας στη βόρεια Ελλάδα.

γ) σχολικό βιβλίο σελίδα 43:

Ο αναχρονιστικός θεσμός των κολίγων διατηρήθηκε από τους νέους ιδιοκτήτες των τσιφλικιών, κάτι που δημιούργησε κοινωνικά προβλήματα.

Στοιχεία Παραθέματος:

Τα προβλήματα αυτά παρέμειναν άλυτα και κατά την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, όπως μας πληροφορεί το **Κείμενο Γ**, το οποίο αποτελεί απόσπασμα από Υπόμνημα της Πανθεσσαλικής Επιτροπής Αγώνα προς βασιλιά Γεώργιο Α' το Φεβρουάριο του 1910, ζητώντας την παρέμβασή του. Οι κολίγοι τονίζουν ότι, δεν είναι κύριοι ούτε της καλλιεργούμενης από τους ίδιους γης ούτε της υποτυπώδους κατοικίας που διαμένουν. Διατρέχουν τον κίνδυνο της εξώσης από αυτήν και της περιφοράς τους από χωριό σε χωριό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού, άρα την οπισθοδρόμηση της γεωργικής παραγωγής. Ταυτόχρονα μαστίζονται από ασθένειες, όπως η ελονοσία, αλλά και από οικονομική εκμετάλλευση, αφού ανθεί η τοκογλυφία.

Όπως τονίζουν οι αγρότες, η κατάστασή τους είναι τραγική, ενώ θα έπρεπε να υποστηρίζονται από το κράτος, αφού αποτελούν ακριτικό πληθυσμό, κοντά στα σύνορα. Θα ήταν όχι μόνο δικό τους όφελος, αλλά κυρίως της χώρας, αν η αντιμετώπισή τους ως αγροτικής τάξης ήταν ευνοϊκότερη. Καταλήγουν με αναφορά στο καθεστώς που επικρατεί στη Δανία ήδη από το 1788, όταν καταργήθηκε εκεί η δουλοπαροικία. Η συγκεκριμένη αναφορά, ως παράδειγμα προς μίμηση και για την Ελλάδα, σχετίζεται με την καταγωγή του βασιλιά Γεωργίου Α' από τη Δανία.

σχολικό βιβλίο σελίδα 43: «Οι πρακτικές αυτές δημιούργησαν ... Κιελέρ (1910)»

Επίλογος:

σχολικό βιβλίο σελίδα 43: «Οι εξελίξεις προχώρησαν αργά ... ιδιοκτήτες μεγάλων εκτάσεων.»

ΘΕΜΑ Δ1

Πρόλογος:

σχολικό βιβλίο σελίδα 157: «Την αστική αποκατάσταση ... κατά τις δεκαετίες του 1920 και 1930.»

Κύριο μέρος:

α) σχολικό βιβλίο σελίδες 158 - 159: «Η αστική στέγαση ξεκίνησε ... την ποιότητα κατασκευής και τη λειτουργικότητα.»

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Στοιχεία Παραθέματος:

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αστικής στέγασης των προσφύγων αποτελεί η περίπτωση του προσφυγικού συνοικισμού της Καισαριανής στην οποία αναφέρεται το **Κείμενο Α**. Μοναδικό πλεονέκτημα ήταν ο καθαρός αέρας, γιατί οι συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται από άθλιες έως αβιώτες. Η αρχική εγκατάσταση των προσφύγων ήταν σε σκηνές για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στη συνέχεια το κράτος κατασκευάζει 500 ξύλινα παραπήγματα και 1.000 πλινθόκτιστα δωμάτια. Η ΕΑΠ κατασκεύασε 350 σπίτια με τρεις ή τέσσερις κατοικίες το κάθε ένα. Η κατάσταση στα παραπήγματα και 1000 πλινθόκτιστα ήταν απελπιστική, αφού σε κάθε ξύλινο σπίτι κατοικούσαν δύο οικογένειες. Η ύδρευση του συνοικισμού γινόταν με βυτία είτε του δήμου, είτε υδροπωλών. Η έλλειψη αποχετευτικού συστήματος είχε αποτέλεσμα το μεγάλο ρέμα της περιοχής να συγκεντρώνει τα απόβλητα και να παρουσιάζει φρικτό θέαμα.

β) σχολικό βιβλίο σελίδα 159: «Ιδρύθηκαν ακόμη προσφυγικοί οικοδομικοί ... και η Καλλιόπη στον Πειραιά.»

Στοιχεία Παραθέματος:

Το **Κείμενο Β** αναφέρεται ακριβώς στη στέγαση των ευπόρων προσφύγων, οι οποίοι νοίκιαζαν ή αναλάμβαναν οι ίδιοι την κατασκευή των κατοικιών τους με την παροχή δανείων και οικοπέδων από το κράτος, το οποίο αναλάμβανε και τα έργα υποδομής. Χαρακτηριστικές τέτοιες περιπτώσεις ήταν η Ν. Σμύρνη, η Καλλιόπη και η Ν. Καλλικράτεια. Πιο συγκεκριμένα, στη Ν. Σμύρνη, πρόσφυγες από ανώτερα κοινωνικά στρώματα τη Σμύρνης οργανώνονται το 1923 και το 1924 πετυχαίνουν την απαλλοτρίωση της περιοχής ανατολικά της λεωφόρου Συγγρού. Το 1925 αρχίζει η οικοδόμηση του συνοικισμού με πρόβλεψη μεγαλύτερου πλάτους δρόμων σύμφωνα με το Σχέδιο Καλλιγιά.

σχολικό βιβλίο σελίδα 159: «Στο αντίθετο άκρο βρίσκονταν ... να ζήσουν για πολλά χρόνια.»

Στοιχεία Παραθέματος:

Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα παραγκουπόλης αποτελούσε η τενεκεδούπολη της Θεσσαλονίκης, που περιγράφεται στο **Κείμενο Γ**. Μικροσκοπικά τενεκεδόσπιτα προσφέρουν πρωτόγονη στέγη σε τετρακόσιες οικογένειες – πάνω από δύο χιλιάδες άτομα – στα προάστια της Θεσσαλονίκης. Οι συνθήκες ήταν απερίγραπτα στενάχωρες. Κρύο και υγρασία το χειμώνα και κατάσταση φούρνου το καλοκαίρι.

Παρόλα αυτά, ωστόσο, τα καταλύματα αυτά παρέχουν στοιχειώδη προστασία στους ενοίκους τους, αν και δεν παύουν να αντιπροσωπεύουν παρά την κατώτατη βαθμίδα της πολιτισμένης ζωής.

Επίλογος:

Οι πρόσφυγες είχαν να αντιμετωπίσουν επίσης και προβλήματα κοινωνικής ένταξης, τελικά όμως έχουμε πλήρη ενσωμάτωση τους στην ελληνική κοινωνία μέχρι τη δεκαετία του 1940.

Επιμέλεια: Χ. Κόκορη

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΣΧΟΛΙΟ

- ✓ Τα θέματα ήταν διατυπωμένα με σαφήνεια και ακρίβεια. Απαιτούσαν άριστη γνώση της ύλης και μεγάλη ανάπτυξη παράλληλα με συνδυαστική χρήση των γνώσεων. Απευθύνονταν σε καλά προετοιμασμένους υποψήφιους.
- ✓ Πρβ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, Βιβλίο Επανάληψης Γ' Λυκείου 2012 – 2013:
 - ΘΕΜΑ Α1 α), β), γ) σελίδα 23: σφ. 53, σφ. 21, σφ.30
 - ΘΕΜΑ Β1 σελίδα 23: σφ. 15 «Ομάδα Ιαπώνων»
 - ΘΕΜΑ Β2 σελίδα 23: ερώτηση 110
 - ΘΕΜΑ Γ1 σελίδα 20: ερώτηση 2
 - ΘΕΜΑ Δ1 α), β) σελίδα 22: ερώτηση 65 και 66
- ✓ Πρβ. Διαγωνίσματα Σύγχρονο, Β' και Γ' Κύκλος Γ' Λυκείου 2012 – 2013

